"మొక్కిన వరమీని వేల్పు"

— (ఆదూరి సావిత్రి)

"బాగా రాయండి నాన్నా, అన్నీ చదువుకున్నారుగా' పెన్నుల్లో ఇంకు పోసుకున్నారా? హాల్ టికెట్స్ తీసుకున్నారా?" అన్నది పార్వతి

"అన్నీ తీసుకున్నాం లేమ్మా! మరి మేం వస్తాం " సన్నగా నవ్వుతూ అన్నారు వాసు, బాబు

దేముడికి దణ్ణం పెట్టుకోండి '

"పెట్టుకున్నాం చలాకీగా నవ్వుతూ వెడుతున్న కొడుకుల వేపు మెరుస్తున్న కళ్ళతో చూస్తూ నిలబడ్డ పార్వతి ఇహ లోపలి కొచ్చి నా కన్నం పెడతావా? అన్న భర్త మాటలకు ఉలిక్కిపడి వంటింట్లోకి నడిచింది

మీరు కొన్ని ప్రయివేట్లు తగ్గించుకోండి మీ కసలే ఒంట్లో బాగోటల్లేదు " నెయ్యి వెచ్చబెట్టి అన్నం మీద వేస్తూ అన్నదామె

'ఇప్పుడే బాగోలేదనుకుంటే ఎలా? ఈ సంవత్సరంతో వాళ్ళ ఇంటరయిపోతుంది మంచి, మార్కులతో పాసవుతారు ఇద్దర్నీ కోచింగ్‌కు పంపిస్తాను భగవంతుడి దయవల్ల అందులో నెగ్గితే నా భారం సగం తగ్గుతుంది లేదా డబ్బు కట్టి, వన్ ఇయర్ కోచింగ్‌కి పంపుతాను అప్పుడింక దేటుండదు నా శక్తంతా ధారపోసి వాళ్ళని చదివిస్తాను తండ్రి కష్టమే పిల్లల భవిష్యత్తును నిర్మించేది నువ్వు నా ఆరోగ్యం గురించి అనవసరంగా బాధపడకు నేను బాగనే ఉన్నాను. అనునయంగా అన్నాడు ప్రసాదరావు

నాలాగా కాకుండా వాళ్ళలో ఒకడు డాక్టరు, ఒకడు ఇంజనీరు అయితే .. నా శ్రమ ఫలితాన్ని కళ్ళారా చూసుకుంటూ వాళ్ళు మన కన్నా ఉన్నత స్థితిలో ఉండటం చూసి గర్వపడుతూ

పిల్లల గురించి, వాళ్ళ భవిష్యత్తు గురించి భర్త కళ్ళ ముందు సృష్టిస్తున్న స్వర్గాన్ని ఒక్కక్షణం మైమరచి చూసి, అంతలోనే తేరుకుని చటుక్కున భర్త చెయ్యి పట్టుకుంది పార్వతి

ప్రశ్నార్థకంగా చూశాడు ప్రసాదరావు

"మజ్జిగలో మీరు ఉప్పు బదులు, నెయ్యి వేసుకుంటున్నారు!"

'ఓహ్! చూసుకోలేదు అంటూ నవ్వేశాడాయన మడత లేసిన కండువా భుజం మీద వేసుకుని, జోళ్ళు తొడుక్కుని, తను పని చేస్తున్న ఎలిమెంటరీ స్కూలు వేపు సాగిపోయాడు ప్రసాదరావు

దాన్ని అందరూ 'వీధి బడి' అంటారు ఆ పేరు దానికి చక్కగా సరిపోతుంది ఒక చిన్నగది, వరండాతో ఒక వేపు కాస్త ఒంగిపోయిన పెంకుటిల్లది. ఒకటి, రెండు క్లాసులు వరండాలోను, మూడు, నాలుగు, ఐదు తరగతులు గదిలోను జరుగుతుంటాయి వరండాలో క్లాసుల్ని రంగనాథం, గదిలో క్లాసుల్ని ప్రసాదరావు చూస్తుంటారు బడి వరండా ఓపెన్‌గా రోడ్డు మీదికి ఉంటుంది. అక్కడ కూర్చున్న పిల్లలు రోడ్డు మీద వచ్చే పోయే మనుషుల్ని, గంగిరెద్దు మేళాన్ని, పంపుల దగ్గర కొట్లాటల్ని చాలా ఆసక్తిగానూ పలకా పుస్తకాల వేపు అనాసక్తిగానూ చూస్తున్నారు

"చదవరేరా వెధవల్లారా, ఏం సోద్యం చూస్తున్నారు? అక్షరాలు రాయరేమే మీరు? అంటూ గదుముతున్నాడు రంగనాథం

ఇంతలో ఒక అడుక్కునే వాడు కోతి పిల్లకి గౌనూ లాగూ తొడిగి, దాని చేత రకరకాల ఫీట్స్ చేయిస్తూ వస్తున్నాడు. వాడు బడి ముందరికి రాగానే పోలోమని లేచారు పిల్లలు ఒక పక్క నుంచి రంగనాధం బెత్తం తీసుకుని వాళ్ళను కంట్రోల్ చెయ్యటం ప్రారంభిస్తే రెండో పక్క నుంచి అయన్ని లెక్క చెయ్యకుండా అరుచుకుంటూ తోసుకుంటూ నవ్వుతూ కోతి చేసే ఫీట్స్ చూస్తున్నారు పిల్లలు ఆయన రెండో వేపు రాగానే మొదటి వేపు ఇదే పరిస్థితి ..

నెత్తిన చేతులెట్టుకుని ఉసూరుమని కుర్చీలో కూలబడ్డ రంగనాధాన్ని చూసి "పిల్లలంతా చదువు మానేసి ఇలా రోడ్డున పడి ఎగురుతుంటే చూస్తూ కూచున్నావేం అయ్యా పంతులూ? ఈ సర్కారు బడిలో చేర్చిన దగ్గర్నుంచీ మా పిల్లలకి ఒక ముక్క రావటంలేదు ఇందుకే కాబోలు! గవుర్నమెంటోళ్ళిచ్చే జీతాలు నూకటమే గాని 'ఆ ఇశ్వాసంతో పిల్లలకి చదువు చెప్పే నీతి లేదు మీకు. " ఒక కుర్రాణ్ణి రెక్క పట్టుకు లాక్కొచ్చి రంగనాధం ఎదురుగా కూలేసి దులపటం మొదలెట్టిందో ఆడమనిషి 'కాస్త పిల్లోళ్ళని చూడవయ్యా. నువ్వు కూడా కోతి ఆటని చూస్తున్నావా ఏమిటి?" అని హేళనగా నవ్వి వెళ్ళిపోతున్న ఆమె వేపు ఉక్రోషంగా చూశాడు రంగనాథం. ఆ కోపంతో పిల్లలని బాదటం మొదలెడుతుండగా ప్రసాదరావు వచ్చాడు.

'ఏమయింది?" అన్నాడాయన.

."నా ఖర్మం సార్! ఏం చెప్పను? మామూలే! మనకున్నవి అయిదు క్లాసులు మనం ఇద్దరు మాస్టర్లం బడి చూస్తే నడి రోడ్డు మీద చుట్టూ గోడయినా లేదు రోడ్డు మీద జరిగే భాగోతాలన్నీ కళ్ళకు కట్టినట్లు కనిపిస్తుంటే ఇహ వీళ్ళకి చదువు మీద ఆసక్తి ఏం ఉంటుంది సార్?

పెళ్ళలూడిన గోడలు యువకోసే నేల కోళ్ళూడిన కుర్చీ జీతాల్లేని పంతుళ్ళు ఇంతకన్నా గర్వకారణమేముంది సార్ మన. బోర్డు స్కూళ్ళ చరిత్రలో?

కనీసం మూడు విశాలమైన గదులతో చుట్టూరా తాటి ఆకుల దడితో ఉన్న పాక లోపలున్న ఖాళీ ప్రదేశంలో పిల్లలు తమ చిట్టి చిట్టి చేతులతో నాటిన పూల చెట్లు, కాయగూరల పాదులు ఆరోగ్యవంతమైన గాలి, నీరు, అందులో ఆసక్తిగా చదివే పిల్లలు ఏ నెల కానెల జీతాలు తీసుకుంటూ సంతృప్తిగా పిల్లలకు చదువు చెప్పే మాష్టర్లు " అంటున్న రంగనాధాన్ని అవుతలా మీరెప్పుడూ గగన కుసుమం లాంటి ఆ కలలో విహరిస్తూ వాస్తవం అలా లేదనే ఉక్రోషంతో అభంశుభం తెలీని పిల్లల్నిలా బాదటం వివేకమనిపించుకోదు. మనది బీద దేశం గనక మన పిల్లలిలా పడిపోయిన గోడల వీధి బడుల్లో చదువుకుంటున్నారని సంతృప్తి పడాలి మనం ' అని అతన్ని మందలించి లోపలి కెళ్ళి తన క్లాస్‌లు తీసుకున్నాడు ప్రసాదరావు

'కాలేజీలో తన పిల్లలు పరీక్ష లెలా రాస్తున్నారో' అనుకుంటూ వాళ్ళకు పాఠాలు చెపుతున్నాడాయన

* * * *

తల వంచుకుని ఏక ధాటిగా రాసుకు పోతున్నాడు వాసు లెక్చరర్స్ స్ట్రైక్‌లో ఉన్నారు

"ప్రభుత్వం మొండి వైఖరి అవలంభిస్తోంది. గతంలో ఒప్పుకున్న కోర్కెలే తీర్చటం లేదు అని లెక్చరర్లు బ్లేమ్ చేస్తుంటే ఆ స్టేట్‌తో పోల్చండి ఈ స్టేట్‌తో పోల్చండి అందరి కన్నా మేమే ఎక్కువ జీతాలు పే చేస్తున్నాం మీరు స్ట్రైక్ చేస్తే మేం బెదిరిపోతా మనుకున్నారా? నెవ్వర్! ఇతర ప్రభుత్వోద్యోగుల్ని నియమించి మరి పరీక్షలు నిర్వహిస్తాం వాళ్ళ చేతనే పేపర్లు దిద్దిస్తాం ." అంటూ వాదించి బెదిరిస్తోంది

రాష్ట్రప్రభుత్వం అన్నట్టుగానే ప్రభుత్వోద్యోగుల సాయంతో పరీక్షలు నిర్వహిస్తోంది. . కాలేజీలో ఇన్విజిలేటర్స్‌గా తమ లెక్చరర్స్ కాకుండా అంతా

'త్తవాళ్ళు కనపడుతుండటంతో కొందరు స్టూడెంట్స్‌లో ఒకరకమైన పిరికితనం చోటు సుకుంది..

మూడు నెలల నుంచీ లెక్చరర్స్ స్ట్రయిక్‌లో ండటం మూలాన పోర్షన్ కాలేదు. అయినా ీక్షలు యథావిధిగా జరిగిపోతున్నాయి...

ప్రభుత్వానికీ_లెక్చరర్స్‌కి మధ్య జరుగుతున్న యుద్ధంలో విద్యార్థులు నలిగిపోతున్నారు.

ఏదైనా టెక్నికల్ కోర్స్‌కు వెళ్ళాలంటే ఈ ఇంటర్ ర్నింగ్ పాయింటు. ఇది పాసవుతే గాని విద్యార్థికి విష్యత్తు లేదు.

ఏమవుతుందో, పోర్షన్ కాకపోవటం మూలాన లివైన విద్యార్థికి చచ్చి చెడి పాస్ మార్కులొస్తే... హావరేజ్ స్టూడెంట్‌కి అవి రాక ఎందుకూ కాకుండా గాతాడు.

అందరి మనసుల నిండా భయం... టెన్షన్... ఆ ాలేజీలో కాపీలు జరగవు. ప్రిన్సిపాల్ స్ట్రిక్ట్‌గా ంటాడు. అందుకని స్టూడెంట్స్ కష్టపడి శ్రద్ధగా పదువుతారు.

కానీ... ఈ సారి తెగించి కొందరు స్టూడెంట్స్ ాపీలు కొట్టటం ప్రారంభించారు..

"స్క్వాడ్!" సమీపంలో కేక వినిపించగానే తన ెబులో ఉన్న కాపీలని ఖంగారుగా విసిరేశాడు ప్రదీప్...

స్క్వాడ్ ఆ రూంలో కొచ్చింది...

తన ముందున్న పేపరు లాగెయ్యబడటంతో కాగ్రత చెఫిటి అయోమయంగాచూశాడు వాసు...

"కాపీ కొడుతున్న నేరానికి నిన్ను డిబార్ యిస్తున్నాను." అన్నాడు స్క్వాడ్‌లో ఉన్న ్యకుల్తలలో ఒకడైన ఈశ్వరయ్య.

"నేను కాపీ కొడుతున్నానా! నే నెప్పుడూ అలా ్ను. కావాలంటే చెక్ చేసుకోండి సార్." ్ంగా అన్నాడు వాసు.

వాసుకు సమీపంలో పడి ఉన్న కాగితం మడతను ాపిస్తూ "ఇదేమిటి?" అన్నాడు ఈశ్వరయ్య.

"అది నాది కాదుసార్. నేను మెరిట్ స్టూడెంటుని. ా చేసే అవసరం నాకు లేదు....." అంటూ ్భయపడ్డాడు వాసు. తన గురించి చెప్పాడు. ఏరకు కన్నీళ్ళతో ఈశ్వరయ్య కాళ్ళ మీద పడ్డాడు...

దేనికీ చలించ లేదు ఈశ్వరయ్య. వాసు కాపీ కొడుతుండగా పట్టుబడ్డాడని, అతన్ని డిబార్ చెయ్యమని రాసేసి చేతులు దులుపుకున్నాడు. వాసు చేతిలో నుంచి పేపర్ లాగేసుకుని అతన్ని బయటకు పంపేశారు.... దిమ్మెర పోయినట్లుంది వాసుకి. జరిగిందంతా ఒక్కసారి కళ్ళ ముందుకు తెచ్చుకుని ఒణికి పోయాడు. తనమీద తల్లిదండ్రులు ఎన్ని ఆశలు పెట్టుకున్నారు! తండ్రి తన భవిష్యత్తును అందంగా తీర్చి దిద్దటం కోసం రక్తాన్ని చెమటగా మార్చి శ్రమిస్తున్నాడు....

ఒక్క నెల రోజులు కోచింగ్ తీసుకుంటే తను ఎంట్రన్స్‌లో నెగ్గుతాడు.

కానీ.... ఇప్పుడి అవకాశ మేది? తన భవిష్యత్తును డిబార్ అనే భయంకరమైన గోతిలో కప్పెట్టారు. చెయ్యని నేరానికి తనకి శిక్ష. తలిదండ్రుల కిహ తన మొహం ఎలా చూపాలి?' వ్యర్థంగా ఇంట్లో ఎలా కూచోవాలి? మై.... మై.... గా.... డ్!

ఊరి బయటున్న చెరువు గట్టుమీద రావి చెట్టు కింద కూర్చుని మోకాళ్ళలో తలపెట్టుకుని కుమిలి కుమిలి ఏడుస్తున్నాడు వాసు.

అవమానం.....రోషం.... బాధ.... నిస్సహాయత ఆ పసి హృదయాన్ని కుదిపేస్తున్నాయి....

* * * *

"ఒదినగారూ! ఓ గరిటెడు కాఫీపొడి ఉంటే ఇస్తారా?" అంటూ వచ్చింది పక్కింటి కామేశ్వరి.

పార్వతి ఇచ్చిన కాఫీ పొడి అందుకుంటూ "పిల్లలు పరీక్ష రాయటాని కెళ్ళారా?" అన్నదామె.

"ఔనండి." అన్నది పార్వతి.

"మా అబ్బాయి కూడా వెళ్ళాడు. ఏం రాస్తారో ఏమో. ప్రాక్టికల్స్ కంభంలో జరిగాయి. మార్కులు సరిగ్గా పడవని గోల పెట్టాడు వాడు. లెక్చరర్ల స్ట్రైక్.... పోర్షన్ కాక పోవటం.... ఒకటే దిగులుగా ఉంది. వాళ్ళకిది టర్నింగ పాయింటు. పరీక్ష పేపర్లు కూడా ప్రభుత్వోద్యోగులే దిద్దుతార్ట! మీ అన్నయ్యగారి లాంటి వాళ్ళ చేతుల్లోకి పేపర్లు వెళ్ళాయను కోండి. విద్యార్థుల పని గోవింద. లెక్చరర్ల కంటే.... అది వాళ్ళ ప్రొఫెషన్ గనక సరిగ్గా చూసుకుని మార్కు లేస్తారు.

మీ అన్నయ్య గారి లాంటి వాళ్ళకు సైన్స్ గురించీ హిస్టరీ గురించీ ఏం తెలుస్తుంది? "ఒకవేళ ఇది తప్పు అన్సరేమో! తను రైటు కొడితే" అది కూడా తెలీదా అనుకుంటారేమో అనే భయంతో" ప్రతి ప్రశ్నకు "ఇంటూ" కొట్టి సున్నా మార్కు లేస్తారు. వీళ్ళందరి పట్టుదలల మధ్యా స్టూడెంటు సర్వనాశన మయి పోయేలా ఉన్నాడు. పేపర్లు దిద్దే నాటికయినా వీళ్ళు స్ట్రైక్ విరమిస్తే బావుండును.

అన్నట్టు "పొయ్యిమీద పాలు పెట్టానండోయ్! వస్తానూ?" అంటూ వెళ్ళి పోయింది కామేశ్వరి.

"ఇలా కూడా జరుగుతుందా? తన బిడ్డల పేపర్లు

ఈ వేమన పద్యాలు

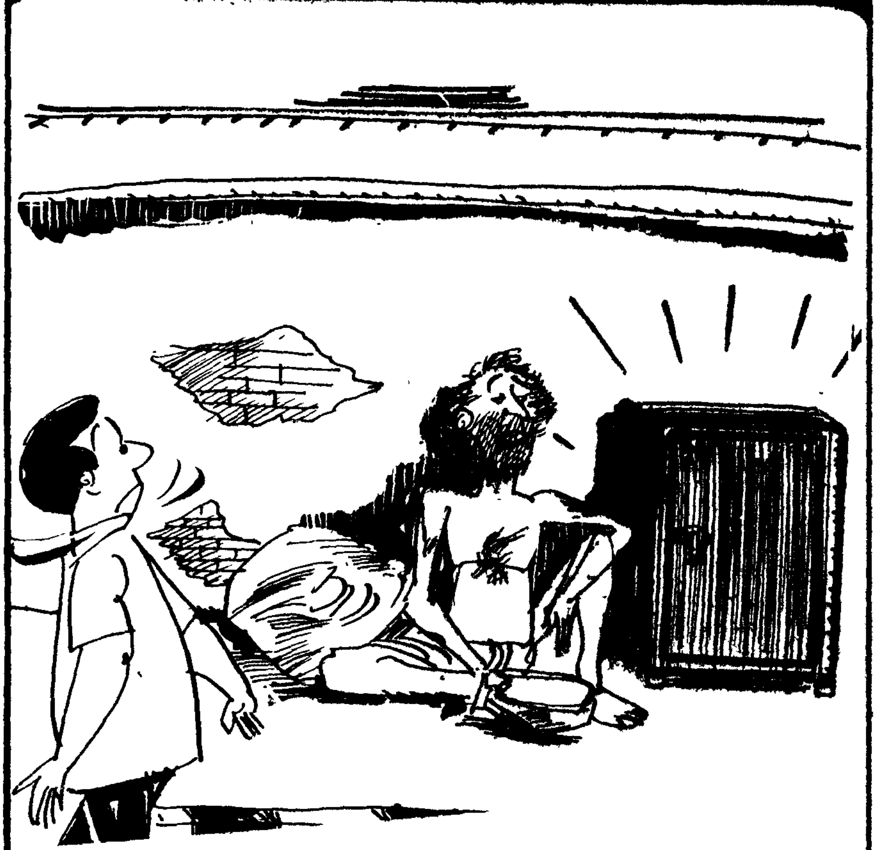

ధనము కూడబెట్టి దానంబు చేయక
దాను దినక లెస్స దాచుగాక
తేనెటీగ గూర్చి తెరువరికిచ్చురా
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ.

ఎవరి చేతుల్లో పడతాయో' భగవంతుడా' ఎలాగో ఈ గండం నుంచి బయట పడెయ్యి నాయనా' నీ కొండ కొస్తాం చేతులు జోడించి కళ్ళు మూసుకుంది పార్వతి

'అమ్మా అమ్మా అన్నయ్య . అన్నయ్యని డిబార్ చేశారు. కళ్ళ నిండా నీళ్ళతో ఉద్వేగంగా అన్నాడు బాబు

అప్పుడే లోపలి కొస్తున్న ప్రసాదరావిది విని నడుం విరిగి పోయిన వాడిలా కూలబడ్డాడు

'ఎమిట్రా' నిజమా! వాడి నెందుకు చేస్తారు? వాడసలు కాపి కొట్టడు కదురా' ఏడి? వాడేడి?" ఖంగారుగా బయంగా అడిగింది పార్వతి గుండెల్లో రైళ్ళు పరుగెడుతున్నట్లుందామెకు

"మ్రొక్కినవరమీని వేల్పు"

"ఎంత వెతికినా అన్నయ్య కనపడ లేదు. ఇంటికి రాలేదా?" అన్నాడు బాబు

'అయ్యో' మి రెళ్ళి చూడండి! బిడ్డ ఏం అఘాయిత్యం చేస్తాడో! వాడి మనసెంత దెబ్బ తిని. ఉందో' నా బిడ్డలకు కాపీ కొట్టాల్సిన ఖర్మ లేదని. వాడు తెలివైన వాడని. కష్టించి చదువుతాడని ఆ డిబార్ చేసి వాయనకి చెప్పండి. వాడి గురించి ఎవర్నడి గయినా సరే. వాడెలాంటి వాడో తెల్సుకోమనండి ఆ కాయితం వెనక్కి తీసుకోమనండి వాడి జీవితాన్ని మొగ్గలోనే తుంచెయ్యొద్దని బ్రతిమాలండి! ముందు వాసు ఎక్కడున్నాడో వెతకండి' ఏడుస్తూ అన్నది పార్వతి

ప్రాణాలు కూడగట్టుకుని లేచాడు ప్రసాదరావు ఇప్పుడిహ ఎవర్ని బ్రతిమాలినా ఏం ప్రయోజన ముండదని తెలుసాయనకి

వాసు ఏం అఘాయిత్యం చేశాడోనని తల్లడిల్లి పోతూ బయటకు నడిచాడు. తన దుఃఖాన్ని కడుపులోనే దాచుకుని ఆ చితికిన మనసుకు ఓదార్పు నివ్వాలి. ధైర్యం చెప్పాలి .

నిస్సత్తువగా, కళ్ళు చీకట్లు కమ్ముతున్నట్లుగా ఉందాయనకి. తన బిడ్డల భవిష్యత్తు గురించి ఎన్ని కలలు కన్నాడు! వాళ్ళ తెలివి తేటల్ని చూసి ఎంత మురిసి పోయాడు

అనాలోచితంగా ఆయన పాదాలు చెరువు వేపు నడిచాయి

చెరువు ఒడ్డున గుంపు.. ఆ గుంపు మద్యలో నిర్జీవంగా పడిఉన్న వాసు శరిరం .

నో... నో.. దిక్కులు పిక్కటిల్లేలా అరిచాడు ప్రసాదరావు.

"పాపం' పంతులుగారి కొడుకు చెరువులో పడ్డాడు .

ఏం? ఎందుకూ?"

డిబార్ చేశారని .. పాపం' తెలివైన కుర్రాడు ఎక్కడో ఏదో పొరపాటు జరిగింది '

ఇవేవీ ప్రసాదరావు తల కెక్కటం లేదు తమ గుండెలో చిచ్చుపెట్టి నిర్దాక్షిణ్యంగా నిష్క్రమించిన వాసును చూసుకుని కుమిలి కుమిలి ఏడుస్తున్నాడాయన.

సుడిగాలిలా పరుగెత్తు కొచ్చిన పార్వతి కొడుకు శవం మిద మొదలు నరికిన చెట్టులా విరుచుకు పడింది. .

ఒక దోషికి శిక్ష పడక పోయినా ఫర్వేదు గాని ఒక నిర్దోషిని అనాలోచితంగా శిక్షించటం ఎంత దారుణ పరిస్థితులకు దారితీస్తుందో.... అహంభావంతో తను చేసిన అతి చిన్న చర్య ఆ కుటుంబం మీద ఎంతటి హృదయవిదారకమైన పరిణామాన్ని సృష్టించిందో తెలీని ఈశ్వరయ్య మాత్రం మధ్యాహ్నపు భోజనం పూర్తి చేసి హాయిగా గుర్రు పెడుతున్నాడు.. .

లెక్చరర్లు స్ట్రైక్ విరమించారని. పేపర్లు వెళ్ళే దిద్దుతారని కామేశ్వరి చెపుతుంటే విరక్తిగా చూసింది పార్వతి.

"ఈ పని ఎప్పుడో జరిగితే.... ప్రభుత్వం మొండిగా ప్రవర్తించకుండా ఉంటే .. లెక్చరర్లు తమ వైఖరిని మార్చుకుని ఉంటే.... సకాలంలో పోర్షన్ పూర్తయేది. అప్పు డీ కాలేజీలో మాస్ కాపియింగ్ జరిగేది కాదు. తన బిడ్డ ఇలా బలి అయేవాడు కాదు. .."

ఆమె రెండు కళ్ళూ నీటితో నిండి పోయాయి ఆ గుండెకు తగిలిన గాయాన్నెవరు మాన్పగలరు?'

కొడుకు ఫోటో గుండెల కదుముకుని, గుండెలవిసేలా రోదిస్తోంది పార్వతి . □